

POSTUUM GORE VIDAL, SCHRIJVER

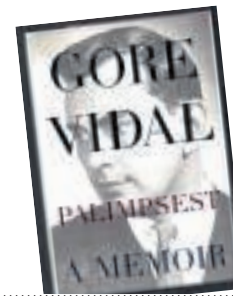
The Best Man (1960)
Toneelstuk over *back-room dealing* en wat er nog meer komt kijken bij een tweestrijd om het presidentschap. Ook verfilmd en thans weer op Broadway te zien.

Julian (1964)
Over Julianus, de laatste heidense keizer van Rome. Venijnig beeld van het christendom, uitstekend gedocumenteerd en volgens velen Vidals beste roman.

United States: Essays 1952-1992 (1993)
Vidal was op zijn best als commentator, iconoclast, satiricus, welbespraakt kankeraar, scherp analytisch, onbehaarlijk humorist.

Palimpsest: A Memoir (1995)
Eerste deel van Vidals memoires. Bedoeld en onbedoeld een majestueuze studie in egotisme, met tussen de bedrijven door mooie tijdsbeelden en superieure roddel.

Vidal had altijd een mening klaar

Gore Vidal was de laatste representant van Amerika's literaire Golden Age: de groep schrijvers die kort na de Tweede Wereldoorlog debuteerde en glorieerde in een tijd dat literatuur er nog toe deed. Vidal overleed dinsdag op 86-jarige leeftijd aan de complicaties bij een longontsteking.

Door Hans Bouman

Zo zag Vidal het tenminste zelf. De enige andere Amerikaanse schrijvers die hij in zijn schaduw dulde, waren Norman Mailer en Truman Capote, met wie hij weliswaar spectaculaire ruzies uitvocht en zelfs letterlijk op de vuist ging, maar die hij in elk geval respecteerde.

Vidal was de auteur van 25 romans, twee memoires, toneelteksten, film- en televisiescripts en vooral ook van een groot aantal mescherpe, uiterst trefzeker geformuleerde beschouwingen, essays en schotschriften.

Naast schrijver was hij een gretige en graag geziene gast in televisietalkshows, waar hij op zowel venijnige als humoristische wijze commentaar leverde over met name politieke en maatschappelijke onderwerpen. Onderwerpen waarover Vidal geen mening had bestonden niet.

Eugene Luther Gore Vidal werd op 25 oktober 1925 geboren op de militaire academie van West Point, waar zijn vader als vlieginstructeur werkte. Vidal sr. was een luchtvaartpionier die maar liefst drie verschillende luchtvaartmaatschappijen oprichtte (TWA, Eastern en Northeast) en enige tijd als minister van luchtvaart fungeerde. Vidals grootvader was senator van Oklahoma.

De politieke functies van zowel zijn vader als zijn grootvader zouden van grote invloed blijken op Vidals latere literaire loopbaan. Tegenover de *Volkskrant* verklaarde hij ooit: 'Anders dan andere Amerikaanse auteurs weet ik iets van onze geschiedenis en politiek, doordat ik

ben opgegroeid in een politiek zeer actieve familie. Er kwamen altijd politici bij ons over de vloer, dus ik heb die wereld van jongs af aan leren kennen. Toen ik ging schrijven werd politiek een van mijn vanzelfsprekende onderwerpen.'

Tijdens de Tweede Wereldoorlog diende Vidal op een bevoorradingschip. In 1946 publiceerde hij zijn eerste roman, *Williwaw*, geïnspireerd op deze ervaringen. Het boek maakte hem op slag beroemd en de media lustten wel pap van de welbespraakte, aantrekkelijk ogende auteur.

'Ik ben geïnteresseerd in de slachters, niet in de slachtoffers'

Twee jaar later veroorzaakte Vidals derde roman, *The City and the Pillar*, een schandaal. Het naar huidige begrippen vrij tamme boek vertelde over een jongeman die zijn homoseksualiteit ontdekt en werd door de kritiek afgedaan als pornografisch en verdorven. Vidal - die zichzelf altijd als biseksueel heeft omschreven - beweerde dat het literaire establishment, en met name *The New York Times*, hem op een zwarte lijst plaatsten en zijn volgende boeken weigerden te bespreken. In de necrologie gaf die krant gisteren toe dat de auteur hier wellicht een punt had.

In de jaren vijftig hield Vidal zich vooral bezig met het lucratieve

Gore Vidal in 1993 in zijn huis in Rome. Hij overleed dinsdag in zijn huidige woonplaats Los Angeles.

Foto Ulf Andersen / Getty Images

schrijven of bewerken van filmscripts, onder meer voor MGM. In deze periode schreef hij ook zijn zeer succesrijke theaterstuk *The Best Man*, dat op dit moment opnieuw op Broadway is te zien. *The Best Man* gaat over de strijd tussen twee presidentskandidaten en kondigde Vidal als politieke schrijver aan.

Anders dan veel collega's ambieerde Vidal - politiek te omschrijven als een Amerikaans isolationist - meer dan een positie als commentator aan de zijlijn. Tweemaal deed hij een vergeefse gooi naar een politiek ambt. In 1960 stelde hij zich als Democraat verkiesbaar voor het Congres namens de staat New York en in 1982 trachtte hij Democratisch senator voor Californië te worden.

De jaren zestig zagen de wedergeboorte van Vidal als romanschrijver. De boeken die hij publiceerde zouden exemplarisch blijken voor het vervolg van zijn loopbaan. In *Julian* (1964) presenteerde hij een uitgesproken vijandig beeld van het christendom, met *Washington D.C.* (1967) schreef hij de eerste van in totaal zeven romans die zijn visie op de Amerikaanse geschiedenis boekstaven, en in de seksuele satire *Myra*

Breckinridge (1968) betoonde hij zich een bekwaam provocateur. Conservatieve critici schreeuwden moord en brand, dus het boek werd een wereldwijde bestseller.

De provocateur Vidal manifesteerde zich in de tweede helft van zijn loopbaan vooral in zijn commentaren en beschouwingen. De essaybundels *The Second American Revolution* (1982) en *United States: Essays 1952-1992* (1993) werden met veel lof en literaire onderscheidingen ontvangen.

Met zijn cyclus van zeven romans over de Amerikaanse geschiedenis - beginnend met *Washington D.C.* en in 2000 voltooid met *The Golden Age* - beoogde Vidal zich te plaatsen in een eeuwenoude literaire traditie van auteurs die schreven over machthebbers, niet over machtelozen. Dat had deels autobiografische achtergronden. Vidal beschouwde zich als vertegenwoordiger van een politieke en intellectuele Amerikaanse aristocratie. Niet voor niets liet hij zich - onverbetterlijke *namedropper* - graag voorstaan op zijn (dikwijls nogal vage) familiebanden met figuren als Jacqueline Kennedy, Jimmy Carter en Al Gore.

Maar zijn literaire drijfveren gingen verder. 'Ik ben geïnteresseerd in de slachters, niet in de slachtoffers', verklaarde hij in een interview met de *Volkskrant*. 'Dankzij de invloed van de Romantiek is de literatuur zich gaan bezighouden met zaken als liefde, het huwelijk, echtscheiding. Boeken geschreven door slachtoffers en bestemd voor andere slachtoffers. Maar vanaf Homerus, via Aeschylus, Dante en Shakespeare tot aan Tolstoj hebben de grote auteurs steeds over de machthebbers geschreven. Vandaag de dag is de roman trots op zijn eigen banaliteit.'

Ondanks zijn succes, voelde Vidal zich als schrijver niet echt op waarde geschat. 'Mensen associëren mij niet met literatuur, maar met controversiële politieke standpunten', verzuchtte hij. 'Als ze naar mij luisteren worden ze of woedend op mij, of ze willen de regering omver werpen. Maar ik heb er nooit één boek meer door verkocht.'

Gore Vidal woonde zijn hele leven samen met zijn partner Howard Austen, die in 2003 overleed. De verklaring van het succes van hun relatie was typisch Vidal: 'We hebben nooit seks gehad.'

ADVERTENTIE

OOK OP DIXONS.NL
Geldig t/m vrijdag 3 augustus 2012

20%
Air Miles korting
op alles

Daarnaast op ruim 400 producten 100% Air Miles korting!

Dixons